

Helsingin kaupungin talous

Rahoitusjohtaja Tuula Saxholm

Valtuustokauden 2021-2025
päätösseminaari 6.2.2025

Helsinki

Suomen talouden kehitysarviot valtuustokauden alkaessa kesällä 2021 sekä toteumat..

	2019	2020	2021**	2022**	2023**	2024**	2025**
BKT muutos -% ennuste VM6/2021		-2,7	2,6	2,8	1,6	1,3	1,2
BKT muutos-% toteuma	1,3	-2,7	2,5	0,5	-1,6	*-0,3	
Kuluttajahintaindeksi, muutos-% VM	1	0,3	1,8	1,5	1,7	1,8	1,9
kuluttajahintaindeksi, muutos-% toteuma		0,3	2,2	7,1	6,2	*1,6	
työttömyysaste	6,7	7,7	7,4	6,9	6,6	6,4	

Valtuustokaudelle 2021-2025 ajoittui suuria haasteita

- ❖ Koronasta toipuminen
- ❖ Venäjän hyökkäys Ukrainaan 2022, voimakas inflaatio
- ❖ Sosiaali- terveys- ja pelastustoimen uudistus
- ❖ Asuntotuotannon huippuvuodet ja syöksy
- ❖ Talouden hidas kasvu- ja taantuma, työttömyyden kasvu
- ❖ Julkisen talouden voimakas velkaantuminen

Talouden ennustelukuja valtuustokauden alkaessa

Taloudellinen katsaus kesä 2021 / Julkaistu 17.6.2021

Taulukko 3. Keskeisiä lukuja keskipitkällä aikavälillä

	2019	2020	2021**	2022**	2023**	2024**	2025**
BKT markkinahintaan, määrän muutos, %	1.3	-2.7	2.6	2.8	1.6	1.3	1.2
Bruttokansantuote, mrd. euroa	240	238	249	260	269	277	286
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1.0	0.3	1.8	1.5	1.7	1.8	1.9
Työttömyysaste, %	6.7	7.7	7.4	6.9	6.6	6.4	6.3
Työllisyysaste, %	71.6	70.7	71.7	72.5	73.0	73.3	73.5
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-1.0	-5.4	-4.3	-2.6	-1.9	-1.5	-1.4
Valtionhallinto	-1.1	-5.6	-4.7	-2.7	-2.1	-1.9	-1.9
Paikallishallinto	-1.3	0.1	-0.3	-0.8	-0.6	-0.5	-0.5
Hyvinvointialueet					-0.2	-0.2	-0.2
Sosiaaliturvarahastot	1.4	0.1	0.8	0.9	1.1	1.1	1.2
Rakenteellinen jäämä, suhteessa BKT:hen, %	-1.2	-3.3	-3.0	-2.2	-1.6	-1.4	-1.4
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:hen, %	59.5	69.2	71.7	72.1	73.5	74.3	74.8
Valtionvelka, suhteessa BKT:hen, %	44.3	52.6	55.6	55.9	57.2	57.9	58.2
Tuotantokuilu, % potentiaalisesta tuotannosta ¹	0.2	-3.6	-2.3	-0.8	-0.4	-0.2	0.0

VM:n
taloudellinen
katsaus talvi
2024 (19.12):

2024: -3,5 %

2024: -0,4 %

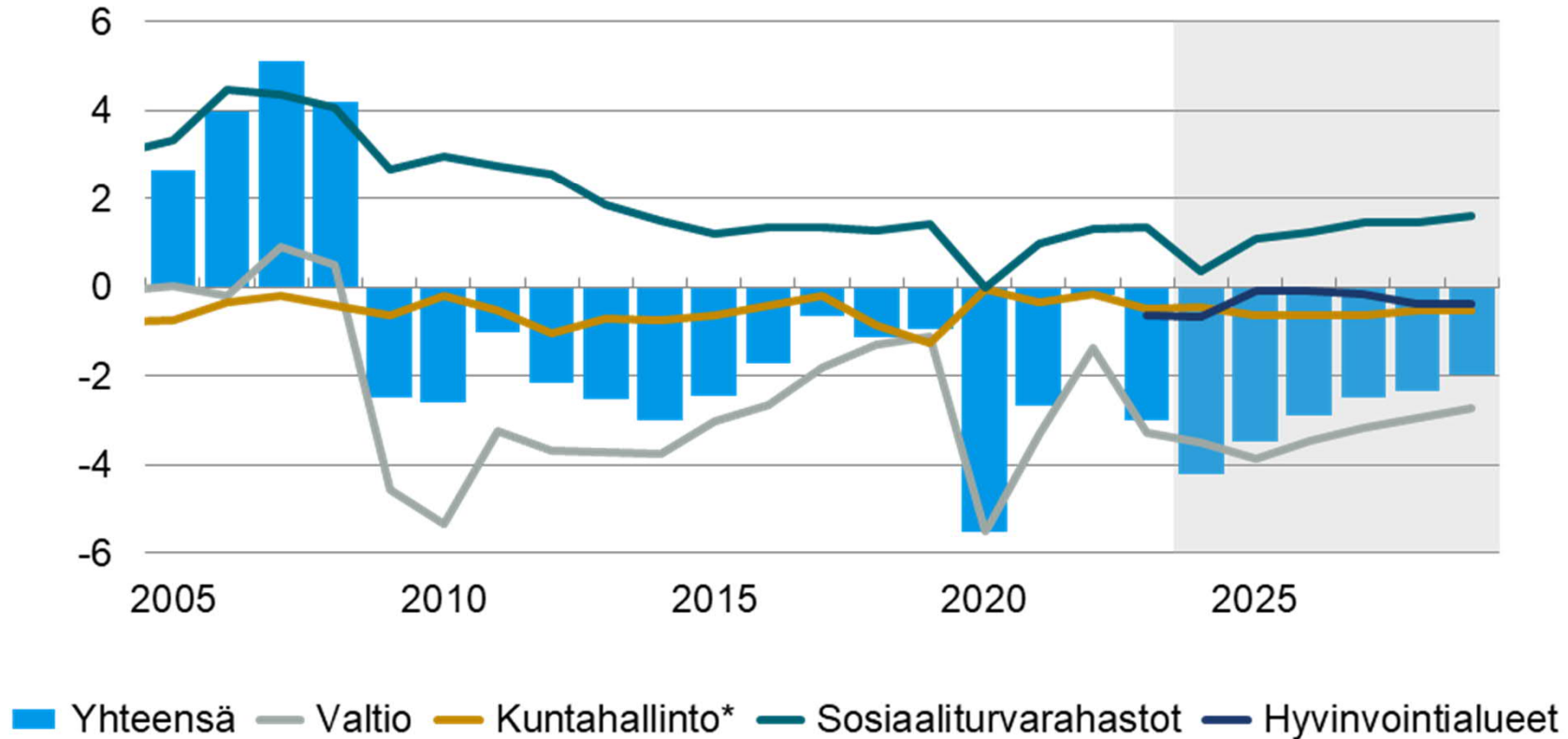
2024: -2,5 %

¹ Arvioitu EU:n yhteisellä menetelmällä

Julkinen velka on kasvanut voimakkaasti

Julkisyhteisöjen rahoitusasema

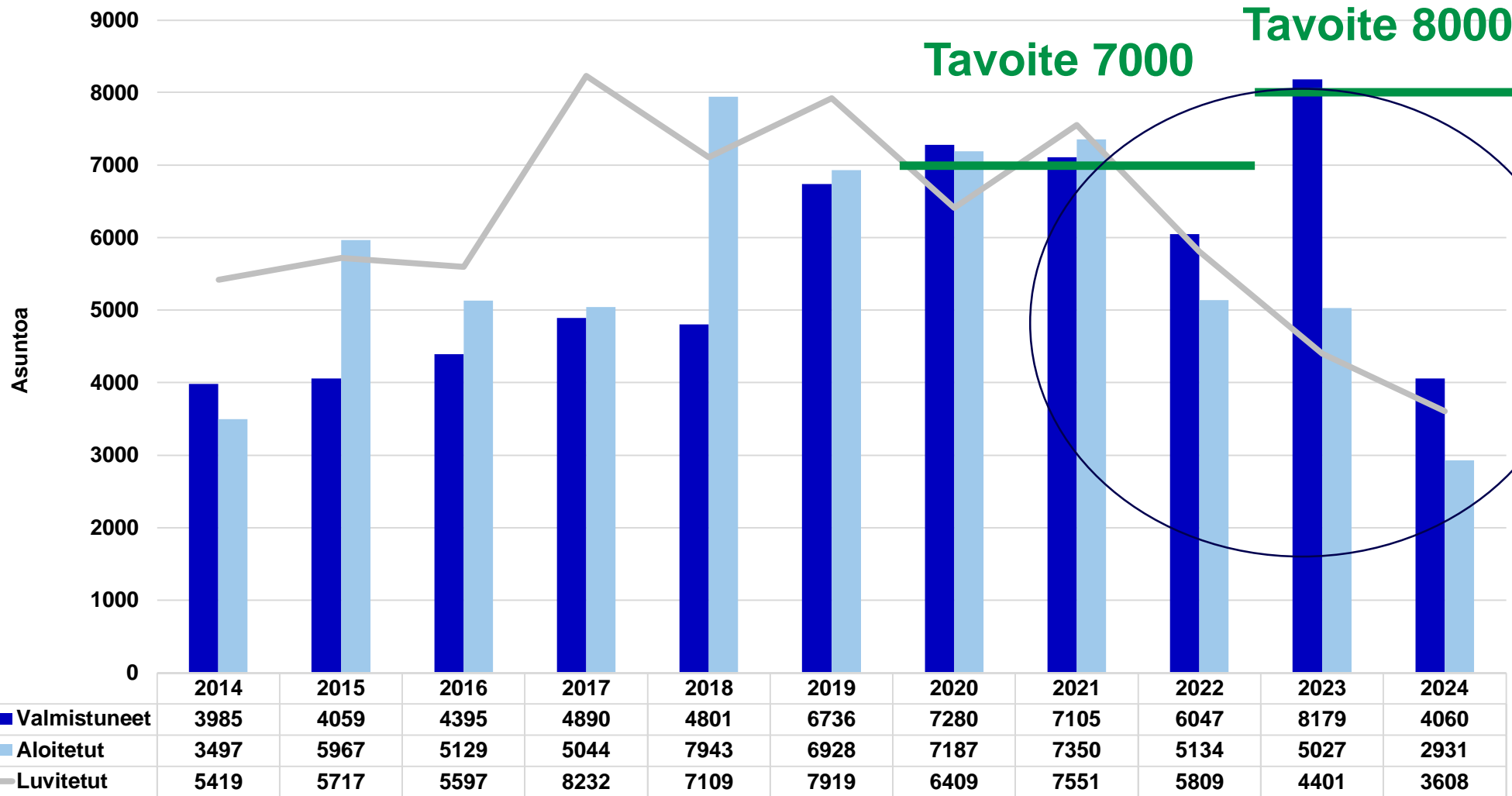
suhteessa BKT:hen, %

*Ml. hyvinvointialuehallinto vuoden 2022 loppuun saakka

Lähde: Tilastokeskus, VM

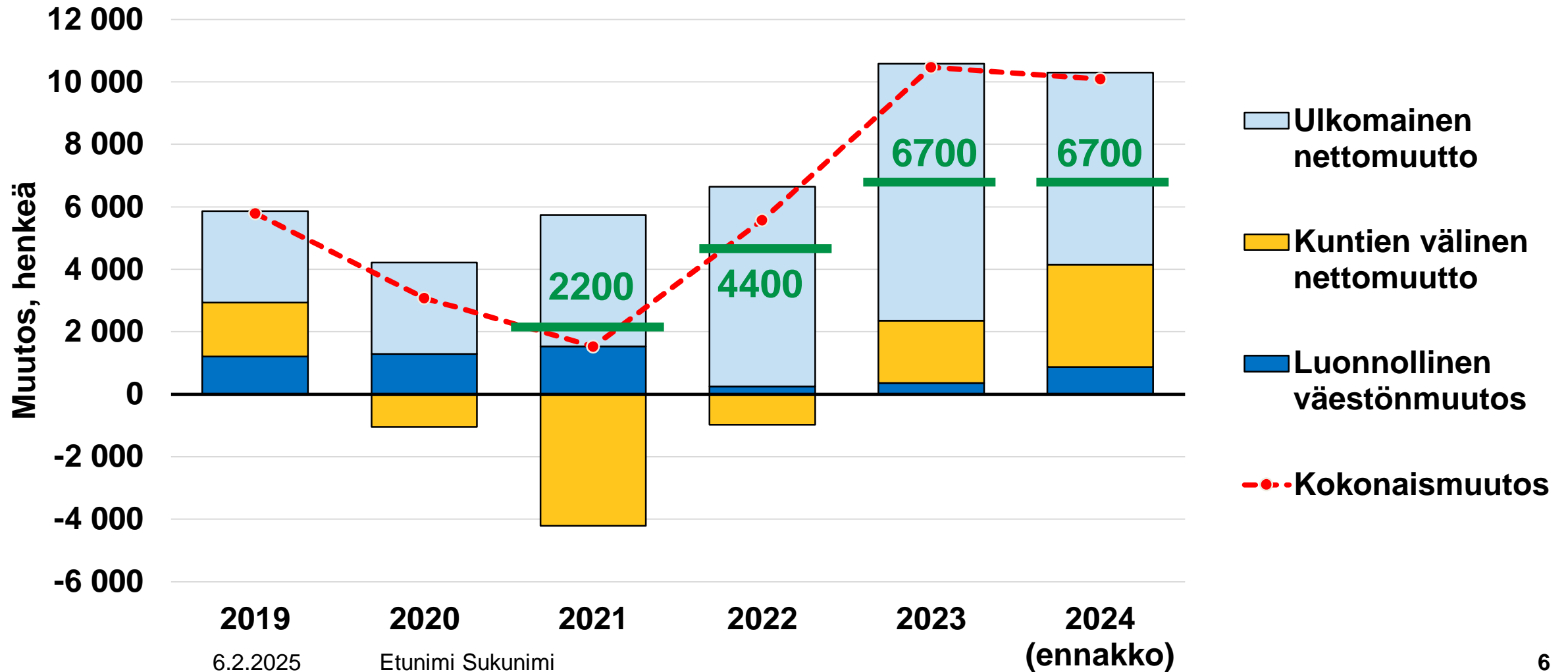
Asuntotuotanto vuosina 2014-2024

Rakenteilla olevien asuntojen vähäisempi määrä, yhdessä asuntotuotannon aloitusten ja luvitettujen asuntojen määrien putoamisen kanssa, ennakoii **asuntotuotannon matalampaa tasoa** Helsingissä ainakin lähivuosille

Väestö kasvanut valtuustokauden alussa ennustettua enemmän ulkomaisen nettomuuton ansiosta

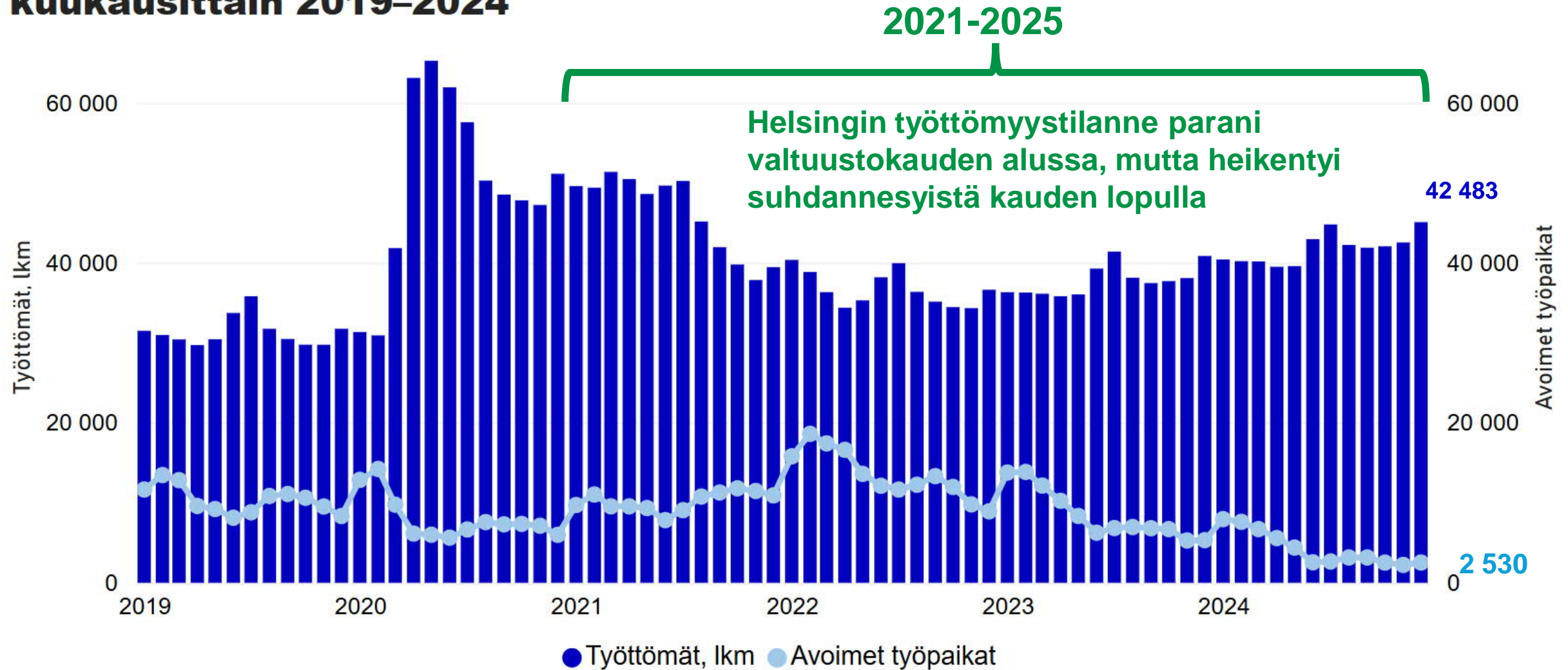
Ennuste vuosille 2021-2025 syyskuussa 2021

6.2.2025

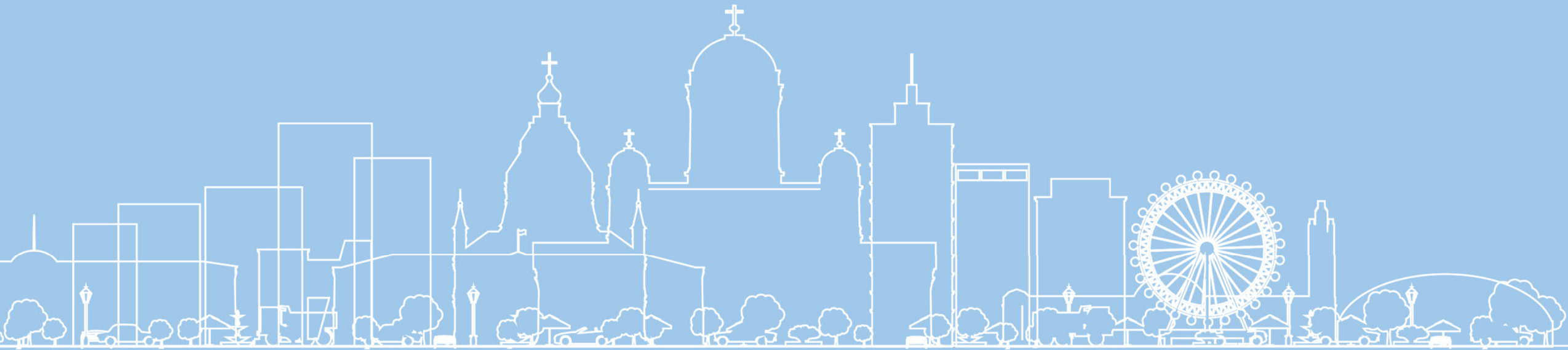
Etunimi Sukunimi

Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat TE-toimistossa Helsingissä kuukausittain 2019–2024

Lähde: Kaupunkitieto/Helsingin kaupunki. Aineistolähde: TEM, työnvälitystilasto.

Vastuullinen taloudenpito Helsingissä

Ymmärrämme realiteetit

- Reunaehdot kaupungin taloudelle asettavat monet muutokset kuten sote-uudistus, ikääntyneiden ja nuorten määrän kasvu, välttämättömät ilmastotoimet sekä yhä moninaisemman kaupungin palvelutarpeet.

- Sitoudumme valtuustokauden alussa käyttömenojen kasvun **vastuuperiaatteeseen**, jossa **käyttömenojen kasvu sidotaan kustannustason ja väestönkasvun muutokseen sekä asettamaamme tuottavuustavoitteeseen**. Vuosittaiset talousarviot eivät ylitä vastuuperiaatteen mukaista menotaso.

Parannamme tuottavuutta

- Käynnistetään sellaisten konkreettisten uudistusten suunnittelu ja toimeenpano, jotka **tuovat lisää tehokkuutta, tuottavuutta, taloudellista liikkumavaraa ja voimavaroja** kaupungin toimintaan.

Investoimme rohkeasti

- Helsinki on viime vuosina lisännyt investointejaan rohkeasti. Vastedeskin rohkea kasvu ja investoinnit luovat edellytykset vahvalle kaupunkitaloudelle.
- Parannamme kykyämme investointien taloudelliseen arviointiin ja ajoitukseen.
- Taloussuunnitelmassa **kokonaisinvestoinnit mitoitetaan rahoituksellisesti kestäväälle tasolle toiminnan ja investointien rahavirran sekä lainakannan kasvun näkökulmasta**. → Alijäämä eli toiminnan ja investointien rahavirta -0,5 prosenttia suhteessa Helsingin arvioituun BKT:hen.

Käyttömenojen kasvun vastuuperiaatteen toteutuminen 2024

- Vuodelle 2024 sallittu vastuuperiaatteen mukainen menokasvu **3,1 %**
- Vastuuperiaatteeseen laskettavien menojen kasvu 2024 oli **4,7 %**
 - Toteutunut menokasvu euroina **98,8 M€**
 - Huom. Mm. Kaskon toimialan (kaksi TA-kohtaa yhdessä) menokasvu oli 91,5 milj. euroa (6,3%)
- → **Vastuuperiaate EI toteutunut 2024**

Väestönkasvu %	1,50
PPHI-ennuste v. 2024 (VM 12/2024), %	2,10
Yhteensä	3,60
Tuottavuustavoite, %	-0,50
Sallittu vastuuperiaatteen mukainen menokasvu 2023, %	3,10
Sallittu menokasvu euroina	65,1 M€

"Sitoudumme valtuustokauden alussa käyttömenojen kasvun vastuuperiaatteeseen"

TP 2021 vertailun lähtövuosi ja €

- Tarkastelussa vuodet 2022-2025
- Vastuuperiaatteen tarkastelussa olevat talousarviokohdat ovat muuttuneet kauden aikana, luvut on vertailukelpoistettu
 - Sotepe-muutos 2023
 - Vastuuperiaatteesta pois lasketut
 - TE-muutos 2025
- 2022-2025 menokasvu saisi laskelman mukaan olla yhteensä **366 M€**
 - TP- ja TA-luvuilla 2022-2025 menokasvu arviolta **413 M€**
 - Vuoden 2025 toteutuessa TA:n tasolla tavoitteesta jäätäisiin **47 M€**

	2021	2022	2023	2024*	2025*
Väestönkasvun %-m. (toteuma 2021-2024 ja *väestöennuste 6/2024)	0,2	0,8	1,6	1,5	1,2
Peruspalvelujen hintaindeksin % (toteuma 2021-2023 ja VM:n *ennuste 12/2024)	2,4	3,7	4,5	2,1	3,4
Menokasvu-% ilman tuottavuuden parantamista	2,6	4,5	6,1	3,6	4,6
Tuottavuuden parantaminen %	-0,5	-0,3	-0,5	-0,5	-0,5
Strategiatavoitteen mahdollistama menokasvu-%	2,1	4,2	5,6	3,1	4,1

TP 2022 **toteutti** vastuuperiaatetta

TP 2023 **toteutti** vastuuperiaatetta

TP 2024 mukaan vastuuperiaate **ei toteudu**

TA 2025 **ei toteuta** TA-lukujen mukaan

Mikäli liikkumavaraa tuovat **tuottavuusuudistukset toteutuvat**, niin **tällöin** vastuuperiaate toteutuu

”Käynnistetään sellaista konkreettisten uudistusten suunnittelu ja toimeenpano, jotka tuovat lisää tehokkuutta, tuottavuutta, taloudellista liikkumavaraa ja voimavaroja kaupungin toimintaan”

- Kaikilla toimialoilla ja liikelaitoksissa on **käynnistetty tuottavuusohjelmat 2022-2024** aikana
- Vastuullinen ja kestävä talous -ohjelmaryhmä valmistellut 2022-2025 Khs-ryhmien talousarvioneuvotteluiden yhteydessä päättämiä **tuottavuustoimenpiteitä**
- Tarkastusvirasto julkaisee keväällä osana Arviointikertomusta arviointimuiston ”**Tuottavuutta lisäävien uudistusten toteuttaminen 2021–2024**”

Tulisi jatkaa seuraavalla strategiakaudella:

- **Tuottavuustoimenpiteitä on jatkettava** ja myös turvattava tuottavuustoimien toteutuminen käytännön tasolla **yksikkökustannusten nousun hillitsemiseksi**. Tuottavuustoimet on kytkettävä vastuuperiaatteeseen ja tuottavuustoimien taloudellisia laskelmia on kehitettävä ja niiden aikaansaamien euromääräisten säästöjen arviointia on parannettava.

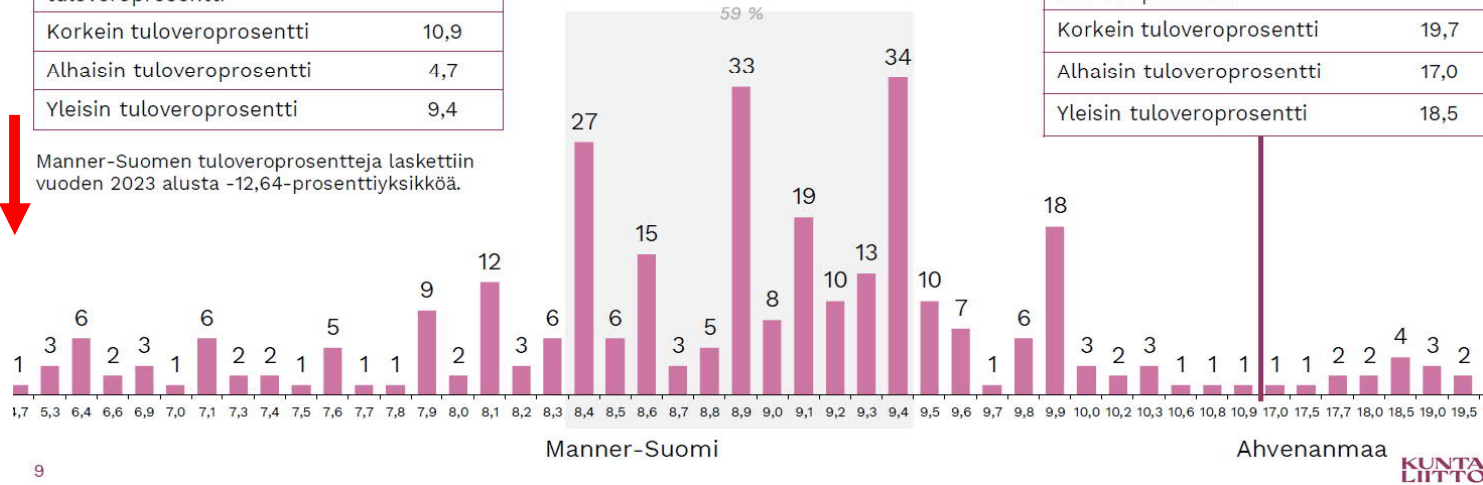
Helsingin vero-% on pysynyt matalalla tasolla

Valtaosa kuntien tuloveroprosenteista on 8,4 ja 9,4 prosentin välillä

Kuntien lukumäärät 2025 tuloveroprosentin mukaan Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla.

Manner-Suomi	%
Keskimääräinen tuloveroprosentti	7,54
Korkein tuloveroprosentti	10,9
Alhaisin tuloveroprosentti	4,7
Yleisin tuloveroprosentti	9,4

Manner-Suomen tuloveroprosentteja laskettiin vuoden 2023 alusta -12,64-prosenttiyksikköä.

Ahvenanmaa	%
Keskimääräinen tuloveroprosentti	17,69
Korkein tuloveroprosentti	19,7
Alhaisin tuloveroprosentti	17,0
Yleisin tuloveroprosentti	18,5

• Kunnallisveroprosentit 2025:

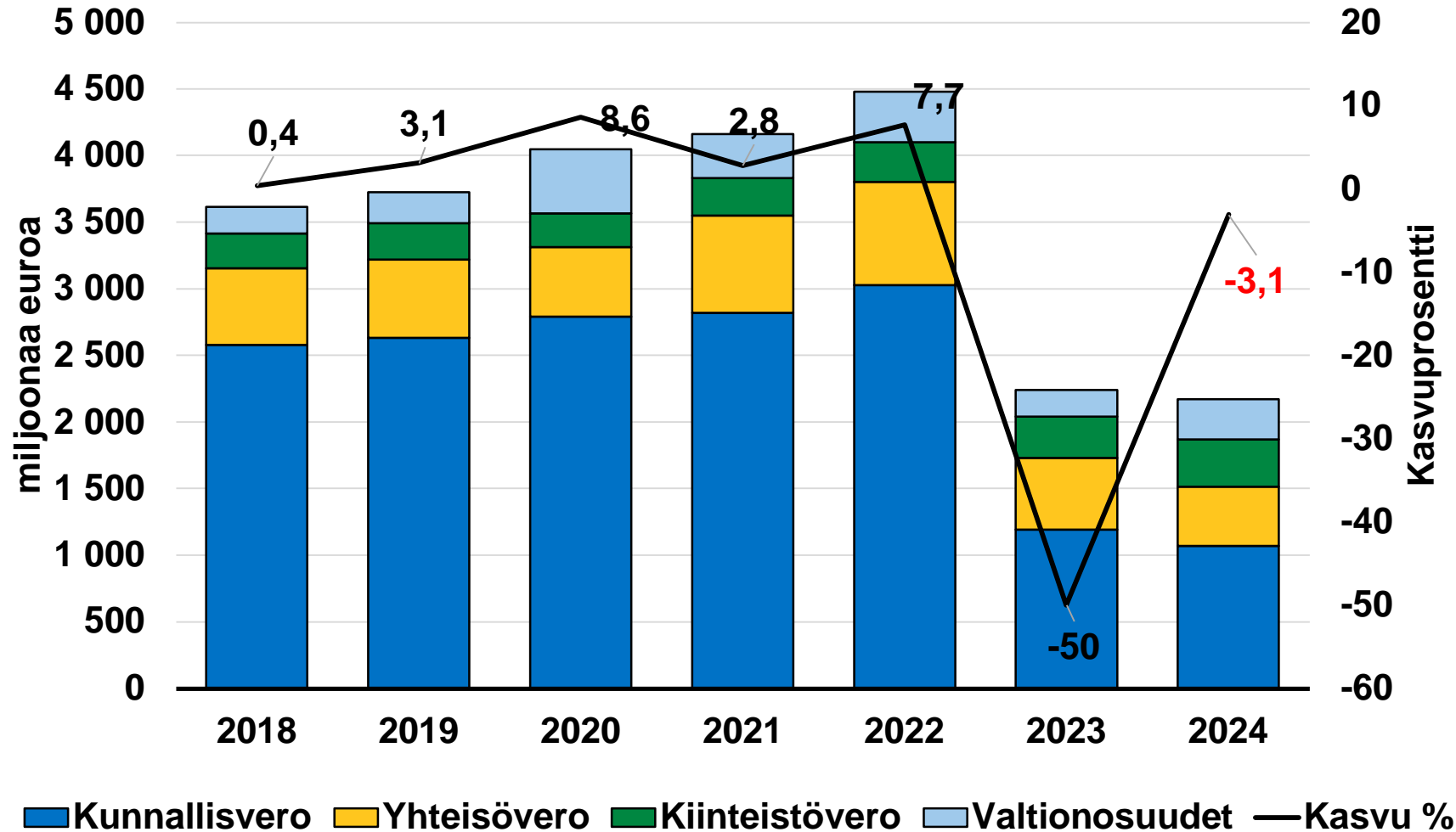
- Kauniainen 4,7 (→ Nosto 0,3)
- **Helsinki** **5,3**
- Espoo 5,3
- Kustavi 5,3
- Muut 5,4 tai enemmän

- Yhden prosenttiyksikön korotus kunnan tuloveroprosenttiin tuottaa **Merijärvellä** noin **130 €/asukas** ja **Kauniaisissa** noin **460 €/asukas**

• Kiinteistöveroprosentit:

- Helsingissä lainsäädännön mahdollistamalla **alarajalla** (pl. Voimalaitokset)

Verorahoituksen "uusi normaali"

Verotulot **1 869 M€**, laskua **-8,3 %** vuodesta 2023

- verohännät n. 222 M€ vuoden 2023 verotuloissa

Valtionosuudet **302 M€**, kasvua 102 vuodesta 2023

- osittain sote-muutoksen seurauksena

Verorahoitus yhteensä **2 169 M€**, laskua **-3,0 %** sote-muutoksen seurauksena

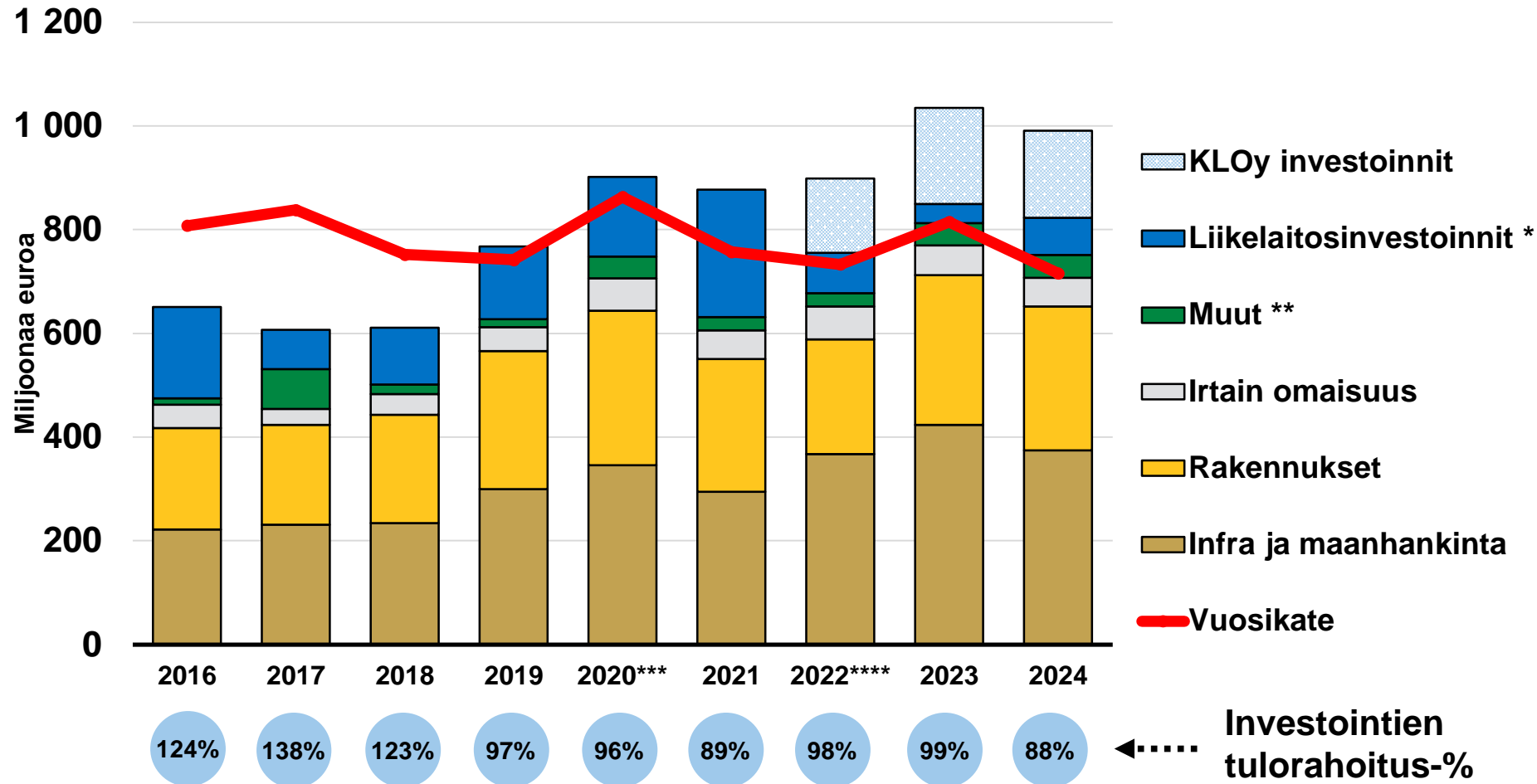
2023

- kunnallisvero -12,64 %-yksikköä.
- yhteisöveron jako-osuus -1/3
- Peruspalvelujen valtionosuus -70 %

Kunta-Helsingin vuosikate edelleen vahva (alustava TP 2024)

<i>Miljoonaa euroa</i>	TP 2023	TA 2024	E3 2024	Alustava TP 2024	TP/TA	Muutos TP23 TP24 %
Toimintatuotot	1 309	1 333	1 375	1 383	51	5,7
Toimintamenot	-2 894	-3 016	-3 061	-2 974	42	2,7
Toimintakate	-1 585	-1 683	-1 686	-1 590	93	0,3
Verotulot	2 038	1 842	1 840	1 869	27	-8,3
Valtionosuudet	200	261	299	302	41	51,0
Rahoitustuotot ja –kulut	161	151	151	135	-16	-16,4
Vuosikate	815	571	604	716	145	-12,2
Poistot ja arvonalennukset	-365	-373	-363	-380	-7	4,0
Satunnaiset erät	-13					
Tilikauden tulos	437	198	241	336	138	-23,1
Varausten ja rahastojen muutos	1	-1	-3	-2	-2	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	438	197	238	334	137	-23,9

Investointimenot 2016–2024 rahoitettu tulorahoituksella, päätösten vaikutus seuraavalla valtuustokaudella

Kunta-Helsingin investoinnit 2024: 823 M€ (2023: 849 M€)

- **220 M€ alle** talousarvion
- uudelleen budjetoitu vuodelle 2025-

Kaupunkiliikenne Oy:n investoinnit 168 M€

Kunta-Helsingin ja kaupunkiliikenne Oy investoinnit yhteensä 991 M€ vuonna 2024

- 1 035 M€ vuonna 2023

* Pääosin joukkoliikenneinvestointeja (HKL)

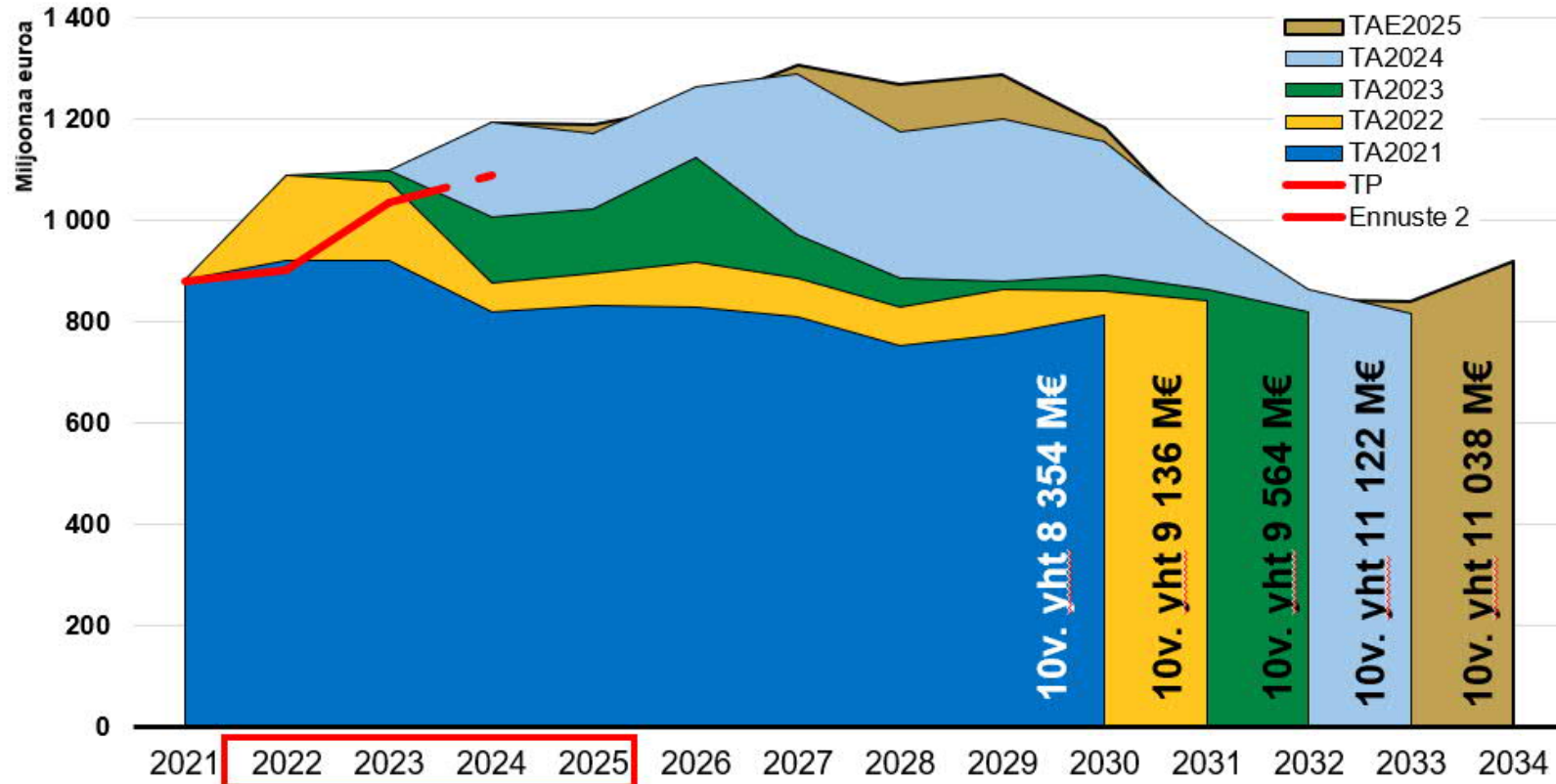
** Arvopaperit, muu pääomatalous ja rahastot

*** Vuoden 2020 investointimenot on vertailukelpoistettu kuvaajaan ilman Kymp-talon pääomitusta (130 M€)

**** Vuoden 2022 investointimenot on vertailukelpoistettu kuvaajaan ilman Kaupunkiliikenne Oy:n osakkeiden merkintää (265 M€)

Investointiohjelman koko noussut valtuustokaudella vuosittain

Vertailukelpoiset 10-vuotiset investointisuunnitelmat

- Keskimääräiset investointitasot aikavälillä 2021-2030 nousseet vuosittain:

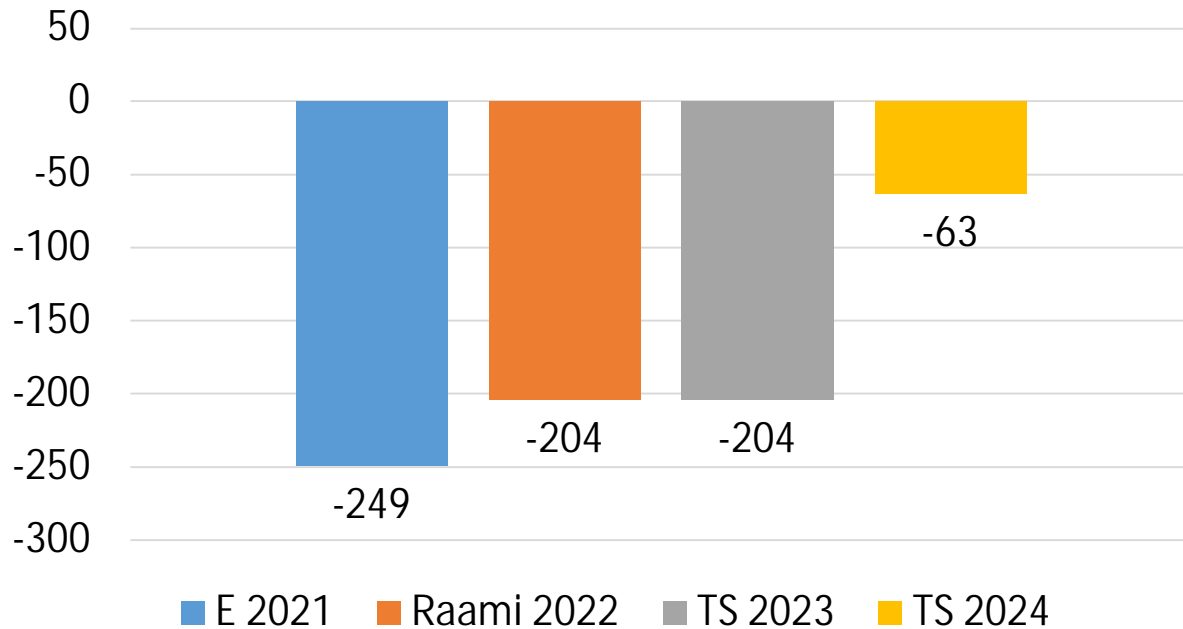
TA2021:	835 M€/vuosi
TA2022:	921 M€/vuosi
TA2023:	985 M€/vuosi
TA2024:	1 207 M€/vuosi
TAE2025:	1 243 M€/vuosi

Valtuustokaudella tehtyjen investointipäätösten vaikutukset näkyvät vasta tulevien valtuustokausien investointi- ja käyttötalousmenoissa

Kaupungin talous 2021–2025: Elokuu 2021 vs. Helmikuu 2025

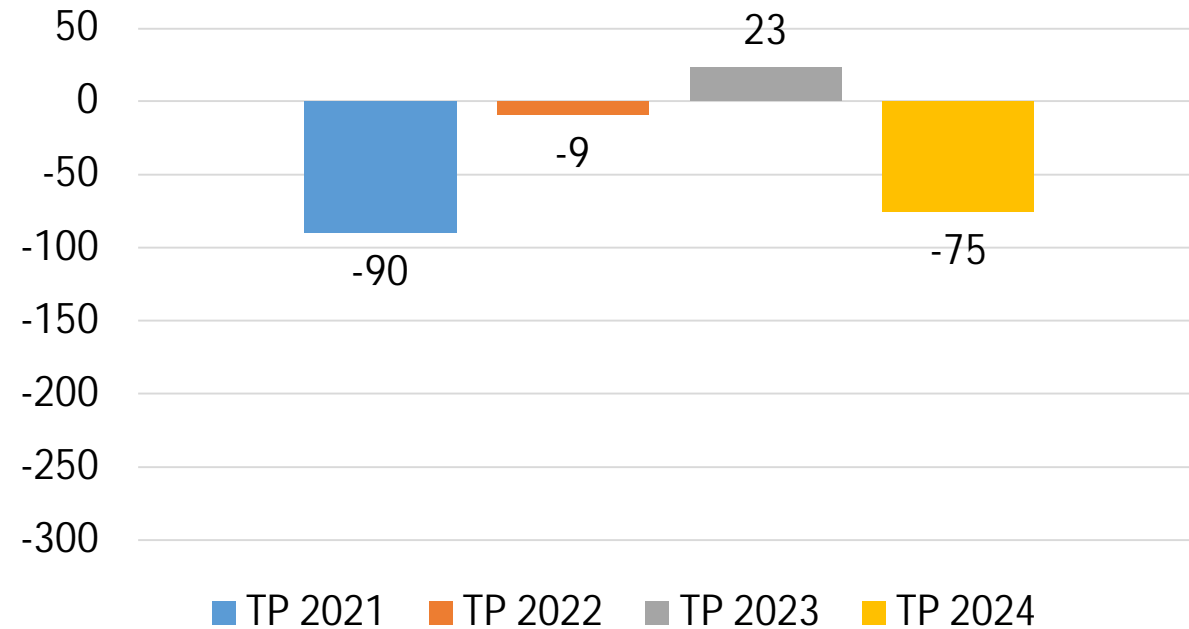
Toiminnan ja investointien rahavirran **näkymä** 2021–2025 (€)

- Valtuustoseminaari 11.8.2021 -

Toiminnan ja investointien rahavirran **toteuma** 2021–2025 (€)

- Valtuustoseminaari 6.2.2025 -

Sytä parempaan kehitykseen:

- Investointiohjelmien **matala toteutumisaste** 2021-2024
- 2020-2022 valtion **kompensaatiot koronasta** johtuvista verotulonmenetyksistä
- 2023 Sote-uudistuksen **verohännät** vaikutti verotuloja lisäävästi yli **220 M€**
- Ennusteita parempi **veropohjan kehitys** 2021-2023

” Kokonaisinvestoinnit mitoitetaan rahoituksellisesti kestäväälle tasolle toiminnan ja investointien rahavirran sekä lainakannan kasvun näkökulmasta”

Alijäämärajoite	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025
Joukkoliikenneinvestoinneilla korjattu toiminnan ja investointien rahavirta = alijäämä	-9	-90	-113	-109	-158	-612
Suurin sallittu alijäämä → Rajoite			-275	-285	-294	-303
Erotus			162	176	136	-309
Kumulatiivisesti				165		

→ Vuoden 2024 osalta alijäämärajoite toteutui

→ Toteutunut taso +136 M€ parempi kuin (alustava tieto), suurin sallittu alijäämä

Strategiakaudella toiminnan ja investointien rahavirta on kumulatiivisesti arviolta 165 M€

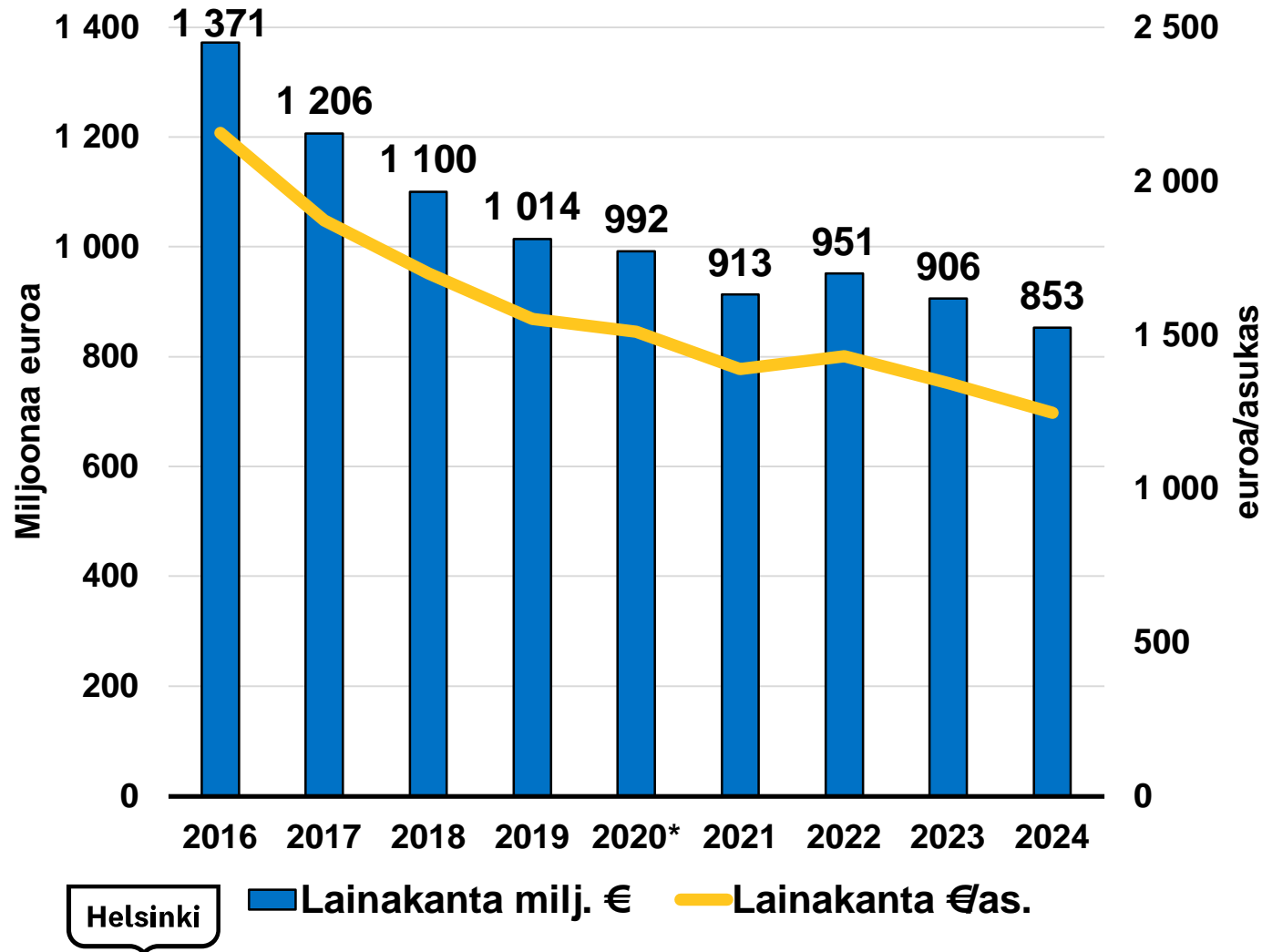
Toiminnan ja investointien rahavirta - 75 M€ (*arvio*)

Palvelukorvaukseen sisältyvät

Kaupunkiliikenne oy investoinnit -83 M€
-158 M€

Velka per asukas on laskenut

Toiminnan inv. rahavirta on toteutunut 2016-2018 ylijäämäisenä ja 2019-2023 tasapainossa

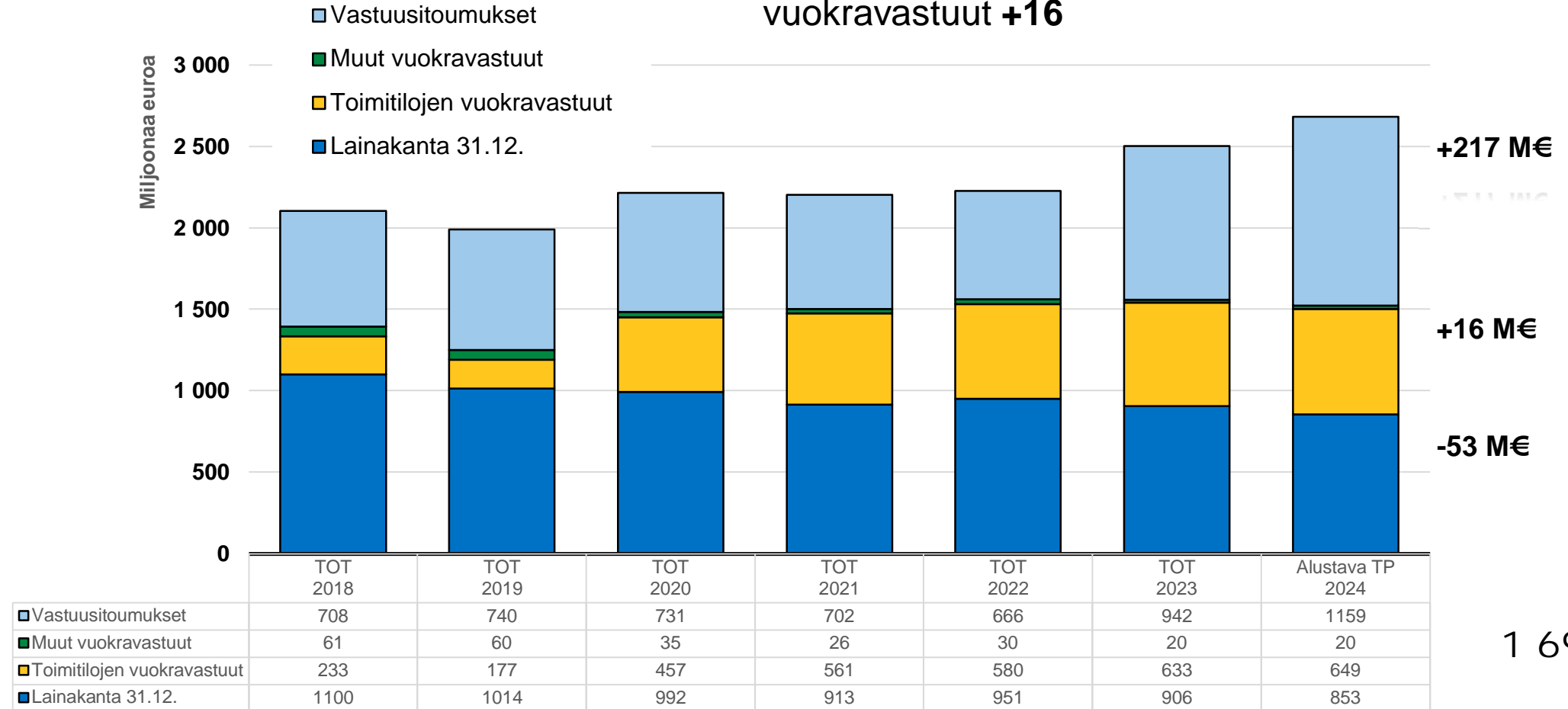

Mikä auttoi onnistumaan:

1. Kaupungin maltillinen menokasvu 2013-2017
2. Investointiohjelmien taso maltillinen 2019 asti, matala toteutumisaste 2020-2024
3. Mittavat maan ja kiinteistöjen **myyntitulot** 2016-2020 (Kalasatama, Pasila)
4. Yhteisöveron kuntakohtainen jako-osuus **yli 30 %** 2018-2020 (Supercell Kahon3)
5. 2020-2022 valtion **kompensaatiot koronasta** johtuvista verotulonmenetyksistä
6. 2023 Sote-uudistuksen **verohännät** vaikutti verotuloja lisäävästi yli **220 M€**
7. Yhteisöveron kuntakohtainen jako-osuus säilynyt noin **26 %** tasolla 2021 eteenpäin

Helsingin kokonaisvastuut kasvaneet, vaikka lainakanta pienenee

Takausvastuut verorahoitteisille tytäryhteisöille **+ 217 M€**,
vuokravastuut **+16**

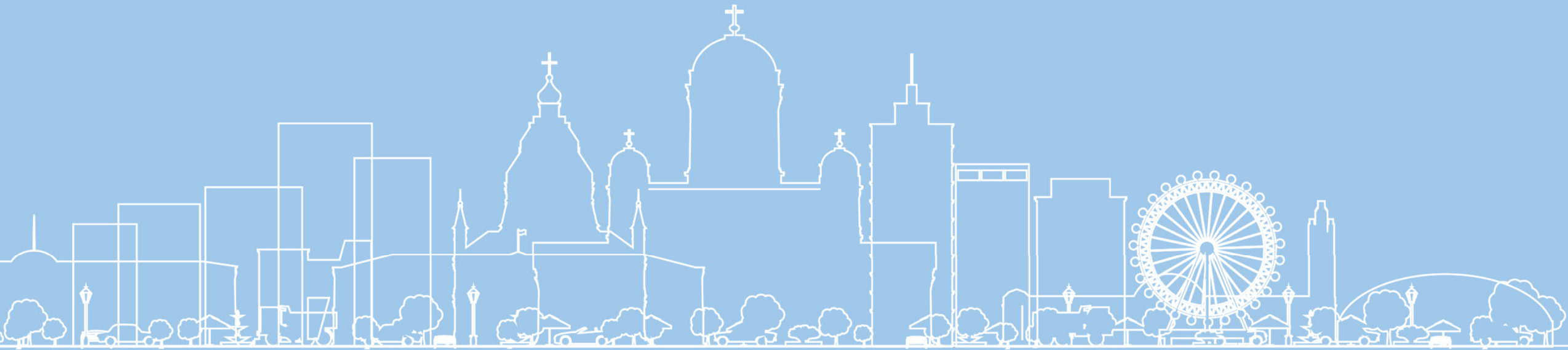

1 692 €/as

Valtuustokaudella on parannettu kykyä investointien taloudelliseen arviointiin ja ajoitukseen

- Helsinki on kehittänyt **tilavuokrien määräytymisperiaatetta** ja ottanut vuodesta 2023 eteenpäin käyttöön kaupungin toimitilojen sisäisessä vuokrauksessa noudatettavat pääomavuokrien määrittämisen uudet periaatteet.
- Helsinki on parantanut valtuustokauden aikana **kykyä investointien kaupunkitaloudelliseen arviointiin**, ohjannut aikaisempaa paremmin investointeja kokonaisuutena sekä ottanut käyttöön **kaksivaiheisen päätöksenteon** merkittävimmissä tila- ja liikennehankkeissa.
- Tulisi jatkaa seuraavalla strategiakaudella:
 - Jatkossa investointipäätöksiä tehtäessä tulee nykyistä paremmin varmistaa **investointien parempi kannattavuus, oikea ajoitus** sekä huomioida niiden **vaikutukset käyttötalouteen**

Sotepen talouden toteuma 2023-2024

Sotepe, tasapainoiset tulokset 2023-2024

<i>Miljoonaa euroa</i>	TP 2023	TA 2024	E3 2024	Alustava TP 2024	TP/TA	Muutos TP23 TP24 %
Toimintatuotot	231	200	252	265	65	14,6
Toimintamenot	-2 800	-2 891	-2 956	-2 934	-43	4,8
Toimintakate	-2 570	-2 691	-2 704	-2 670	21	3,9
Valtionrahoitus	2 601	2 700	2 700	2 700	0	3,8
Rahoitustuotot ja -kulut	9	3	9	9	6	0,2
Vuosikate	40	12	5	38	27	-4,3
Poistot ja arvonalennukset	-11	-16	-10	-9	7	-16,6
Satunnaiset erät						
Tilikauden tulos	29	-4,5	-5	29	34	0,4
Varausten ja rahastojen muutos						
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	29	-4,5	-5	29	34	0,4

Hyvinvointialueiden rahoitusmallin mukaisesti siirtymätasaukset pienenevät vuosittain ja jälkikäteistarkastuksen mukaiset erät takaisinperitään tulvina vuosina. Menokasvua hillittävä tuottavuustoimilla, jotta tulevat vuodet eivät aiheuta nopeita korjausliikkeitä

Kunta-Helsingin ja Sotepen talouden kestävyys jatkossa

Strategiakaudella 2021–2025 ja 2025–2029

Kunta-Helsinki vuosina 2021-2025

- Toimintamenojen kasvu **ylitti** strategian taloustavoitteen (vastuuperiaate)
 - Mikäli liikkumavaraa tuovat tuottavuusuudistukset aikanaan toteutuvat, niin tällöin vastuuperiaatteen voidaan katsoa toteutuneen
- Investointitaso noussut, lainakanta pienentynyt, mutta **kokonaisvastuut kasvaneet**

Vuosina 2025–2029:

- Investointimenot säilyvät korkealla tasolla sekä kaupungissa että tytäryhteisöissä
- Sote-uudistus vaikutukset kaupungin tulopohjaan alkavat näkyä, tulorahoituskyky heikkenee
- Edunvalvonnassa huolehdittava kuntien valtionosuusjärjestelmän maltillisista muutoksista
- **Tuottavuusohjelmien toteuttaminen, maltillinen menokasvu, sekä lähemmäksi tulorahoituskykyä sopeutettu 10 v investointitaso ja oikea-aikainen toteuttaminen avainasemassa**

Sosiaali-, terveys ja pelastustoimi vuosina 2023-2024

- Ainoana hyvinvointialueena saavutti tasapainoisen tuloksen 2023-2024
 - Tuloja kertyi arvioitua enemmän kattamaan palvelukokonaisuuksien menoylityksiä.
 - Hyvinvointialueiden vos- järjestelmän alueiden alijäämiin liittyvä jälkikäteistarkastus nostaa Helsingin rahoitusta

Vuosina 2025-2029

- Rahoitus pienenee siirtymätasausten poistuessa sekä jälkikäteistarkastusten takaisin perinnän myötä
- Sotepen palveluverkkosuunnitelmat tulevat toteutuessaan kasvattamaan vuokria voimakkaasti
- Edunvalvonnassa huolehdittava, että hva- rahoitusmallin muutokset eivät heikennä Helsingin rahoitusta

Tuottavuuden kasvattaminen ja maltillinen menokasvu sekä rahoitusmallin edunvalvonta avainasemassa

Fingerpori/KS
21.7.2024